

Teatrul „Ion Vasilescu“

FETELE DIDINEI

de Victor Eftimiu

Teatrul „Ion Vasilescu“ ne-a oferit, inaugurându-și stagiunea cu *Fetele Didinei*, o demonstrație. O demonstrație de atașament față de o lucrare inedită, pe nedrept uitată sau părăsită, a dramaturgiei românești; o demonstrație a puterii de pătrundere a valorilor noastre teatrale.

Piesa (un vizibil efort de a transplanta pe vechea și solida ramură tradițională a dramaturgiei noastre, elemente înnoitoare), fixează cu o anumită candoare, naivitate dacă vrem, dar foarte pregnant, un aspect caracteristic al realităților noastre din preajma anilor '50: momentul de derută a burgheziei românești în fața ofensivei irezistibile a schimbărilor revoluționare. Adevărat document de epocă, *Fetele Didinei* capătă azi o mare forță evocatoare. Plasată pe pragul dintre două epoci, susținută cu vervă satirică, cu ironie, cu detalii amuzante, cu gustul efectului scenic, acțiunea și intrigă simple din *Fetele Didinei* — (manevra disperată a unei vajnice matroane, Didina, de a-și salva de la naționalizare averea acumulată prin furt), reflectă atitudinea autorului, față de convenționalismul relațiilor de familie burgheze bazate pe ipocrizie și falsitate, dezgustul față de practicile meschine și triviale ale individualismului. Construită pe tehnica contrastelor dintre aparență și esență, comedia lui Eftimiu face să defileze în fața noastră o serie de tipuri caracteristice din societatea vremii: colonei pensionari, cocote, mici moșieri provinciali, cu psihologia și mentalitatea lor specifică. Conflictul violent dintre cele două fete mai mari ale Didinei, care, instalate și apoi alungate din casa bătrânei, sînt puse în situația de a-și arunca una altea în față, cu o brutalitate dezagustătoare, mari adevăruri, pentru ca, în cele din urmă să se împace ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, acuză cu remarcabilă vigoare artistică falsitatea sentimentelor, descompunerea raporturilor familiale, bazate pe interes. Cu deosebire interesantă și autentică, în această lume, este Didina. Ea reprezintă prototipul feminin al mediului burghez, redus la expresia sa esențială. În concepția Didinei, banii justifică toate infamiile, cu bani se sfîntesc toate păcatele. Simțind că-i fuge pămîntul de sub picioare și nepricepînd mare lucru din ceea ce se petrece în afara vilei sale, cu un instinct feroce, Didina încearcă să transmită copiilor și ginerilor ei, sentimentul acaparator, șiretenia, puterea de a se strecura în lumea nouă, cu orice chip:

„dați bani cu dobîndă, așa veți intra și voi în cîmpul muncii; vindetți brichete, stilouri. Într-un cuvînt, faceți orice să supraviețuiți!“ Pătrunsă și ordonată de semnificații etice și morale, piesa lui Eftimiu subliniază nu numai pe calea mijlocită a risului batjocoritor ideea că a te realiza ca om nu înseamnă *avere*, că valoarea aparține celor ce o creează și nu celor ce o posedă, dar introduce — chiar dacă sfios, țesătura piesei aici neputînd să-i îngăduie mai mult — și o voce firavă, mai puțin ferm configurată, chemată să transmită această idee.

Spectacolul Teatrului „Ion Vasilescu“ are meritul de a fi crezut în rezistența acestui material dramatic. Regizorul Călin Florian și actorii au contribuit la valorificarea fără artificii a calităților lui: veridicitatea tipurilor și a situațiilor dramatice. Personajele respiră pe scenă adevărul vieții, nu sînt caricaturizate, își trăiesc efectiv pe scenă, destiul comic. La calitățile spectacolului și la puterea lui de sugestie se cuvine a face o mențiune subliniată decorului, conceput de Mihai Tofan, construit dintr-un edificator amestec de opulență și prost gust, caracteristic, precum și ilustrației muzicale expresive a lui Carmen Păsculescu. Înainte de toate însă, o distribuție adecvată integral. Forța comicului izvorăște aici dintr-o evidentă cunoaștere directă a tipurilor reprezentate: Draga Olteanu și Alexandru Giurgaru știu să le mimeze cu o savoare și o personalitate unice. Didina și soțul său, Săche Alboteanu, au căpătat prin ei, o vigoare prezentă, substanța și conturul dorit de autor. Marieta Luca, în Aglaia, a fost o păpușă frivolă, plină de farmec și haz. Sorin Gheorghiu a exploatat din plin, cu aplomb și precizie scenică, situațiile și replicele comice ale „marchizului“ State Voileanu, ginerelul parazit al familiei. Pitoresc și ridicol a apărut în interpretarea dată de Stelian Crenciuc, tembelul primar de la Tecuci. Fănică Stănescu, al doilea ginerel al Didinei. Puținele replici ale Mariei Bernacki, în numele gazetăritei Pica, sînt rostite cu naturalitate și credință, cu bun simț, reușind să încadreze organic și acest personaj, cam schematic, în rîndul celorlalte care s-au bucurat de partituri mult mai generoase. Amuzantă este și apariția Virginiei Stîngaciu în Gherghina. Surpriza spectacolului este, însă, Mihaela Dumbăvă. Actrița reușește în fiica cea mare a Didinei, Zoe, să fie de-a dreptul de nerecunoscut, dacă ținem seama de cochetele în care excela pînă acum. Compoziția ei de mare forță și virtuozitate actoricească, o inscrie în rîndurile celor mai promițătoare actrițe „fără gen“ sau „pentru toate genurile“, ale teatrului nostru. O dovadă mai mult că textele românești pot oferi actorilor prilejul unor creații deosebite. Să avem mai multă încredere în autorii noștri.

Valeria Ducea